

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnine in oznanila (inzerate) prejema upravništvo in ekspedijca v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, L. 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2. uri popoldne.

Štev. 276.

V Ljubljani, v petek 1. decembra 1893.

Letnik XXI.

Vabilo na naročbo.

S 1. decembrom pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.
Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.
Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Slovenski poslanci v državnem zboru.

„Slov. Narod“ odgovarja, kakor smo že omenili, na naše opazke, ki smo jih priobčili gledé izjave slovenskih poslancev izstopivših iz Hohenwartovega kluba. Res, da „Narod“ nam zopet očita hudobnost, ali to nas pač dosti ne zbada, ker podobnih sumničenj smo od „Narodove“ strani že vajeni.

Sicer pa nas „Narodovo“ pojasnjevanje le veseli, ker več očij več vidi, in več ljudij več vé. Dobro je tudi večkrat, da se sliši nasproten glas.

„Narod“ misli, da je prazna misel, da sedaj niso opravičeni govoriti tisti poslanci, ki so tedaj molčali, ko se je grof Hohenwart razgovarjal z levičarskim in poljskim klubom. „Narod“ vpraša, je-li grof Hohenwart vprašal za pogoje, pod katerimi vstopi v koalicijo?

Mi ne vémo, kako so se stvari vršile, in tudi od neke druge strani smo slišali skoro jednako izgovarjanje, ali bolje rečeno, opravičevanje. „Narod“

torej ni jedini s svojimi nazori. Znano nam je pa tudi, da se je mej člani Hohenwartovega kluba pokazala silna razburjenost proti Taaffejevi volilni reformi. Vse je kazalo, da je večina odločno proti vladni predlogi, in je svojega načelnika pooblastila, da naj z vsemi silami in sredstvi, ki se mu zdé primerna, deluje na to, da se prepreči vladna namera. Zagovornikov vladna predloga skoro nobenih ni imela. Grof Hohenwart je bil prisiljen, pogajati se z levičarji in Poljaki, ker le tako je bilo moč doseči, kar mu je klub bil naročil.

Položaj je tedaj bil tak, da je vprašanje volilne reforme bilo odrinilo vsa druga vprašanja z dnevnega reda. Vse se je sukalo o tem, je-li bila parlamentarna skupina za načela, po katerih hoče grof Taaffe volilno reformo premeniti, ali ne?

Pri tem pa mi odkritosrčno rečemo, da se mi z „Narodom“ ne strinjamo v tem, da bi bivši ministerski predsednik ne bil imel resne volje, vpeljati občno volilno pravico.

Ves sedanji razvoj političnih stvari izvira jedino iz tega, kako so se posamične stranke odločile gledé volilne reforme, zlasti Hohenwartov klub, vse drugo je konsekvantno moralo iz tega slediti. Če se nekateri poslanci sedaj izgovarjajo, da niso vedeli, kaj bo iz tega sledilo, to pač le dokazuje, da jim še primanjkuje nekoliko tistega bistrega presodka, da bi vedeli, kam utegne vsak korak pripeljati.

Odkritosrčno pa povémo, da se mi nismo nikakor strinjali s postopanjem Hohenwartovega kluba, kar je celó razvidno iz mnogih naših izjav. Marsikaj bi bilo drugače, da se ta klub ni postavil v tej stvari na pretesnosrčno stališče.

Grofu Hohenwartu, pa tudi tistim, kateri so mu dali nalog za pogajanja, je moralo biti na tem, da se osnuje večina, katera bode zmožna, opravljati nujne legislativne posle. Take večine pa ni bilo mogoče drugače dobiti, nego se je. Vsaj je še tako v spominu, kako težko je šlo s sestavo nove vlade. Z Mladočehi ali pa s krščanskimi socialisti se grof

tudi pogajati ni mogel, ker so za občno volilno pravico, dočim se je njegov klub izrekel proti njej.

Največ se „Narod“, kakor tudi izjava izstopivših poslancev izpodtika nad izjavo vlade, da se velika politična vprašanja morajo odložiti, dokler se ne reši volilna reforma. Veste, v tej izjavi pa mi ne najdemo toliko strašnega, in se nam zdi še celó precēj naravna. Dotična izjava se ozira pač le na parlamentarno delovanje. Da pa sedanji parlament ni zmožen, reševati velikih političnih vprašanj, je pač jasno, in tega tudi pred vladno izjavo ni nikdo pričakoval.

Tako najiven pač nikdo ni bil, da bi bil mislil da se bode pod Windischgrätzovo vlado rešilo narodno vprašanje v Avstriji. Sicer pa bi ravno tako lahko tolmačili, da je dotična izjava naperjena proti levici. Znano je že občno, da je še nedavno levica mislila še v tem zasedanju državnega zbora priti z jezikovnim zakonom, s katerim bi se nemščina proglasila za državni jezik. Vladna izjava pa daje levičarjem razumeti, da naj s takim predlogom nikar ne prihajajo na dan.

Da bi se pa za vse slučaje narodno vprašanje odrinilo, ni misliti. Upravnim potom bode vlada tako še večkrat prisiljena baviti se z njim. In kaceh načel se bode držala v taceh posamičnih slučajih, iz vladne izjave ni moč posneti in zatorej je bilo naše mnenje, da naj poslanci vlado prisilijo k točnejšemu odgovoru. Osnova kake slovenske ljudske ali srednje šole ni nobeno veliko politično vprašanje v zmislu višje državne politike in zato moramo reči, da o taceh za nas Slovence važnih stvareh se vladna izjava prav nič ne izreka.

Glasilo naših naprednjakov se skuša s tem pomagati iz zadrege, v katero smo ga spravili, ko smo ga opozorili na različenost slovenskih teženj na jedni in čeških ter hrvatskih na drugi strani, da se sklicuje na to, da so v nekdanjem železnem obroču bili tudi Slovenci s Čehi vkupe. Resnica je to, resnica je pa tudi, da je baš to različeje v načelih

LISTEK.

Fonograf.

(Češki spisal Václav Kosmák, prevel Tihomil.)

(Dalje.)

Gospa Lagodova je bila krasna, mlada, a tudi izobražena ženska. Kedar je šla po ulici, pozdravljali so jo vsi gospodje prav uljudno ter se ozirali za njo. V družbah je očarala vsacega s svojo prijaznostjo in sršečim dovtipom. Zato je bila tudi povsod povabljená, povsod dobro došla. Brez nje ni bilo plesa, ne koncerta, ne gledališke predstave. Razume se samo ob sebi, da je bila tudi v odboru gospejnega društva, katero je podpiralo revne in zapuščene otroke ter jim prirejalo vsako leto božično drevesce — in na čelu družih zabavnih in dobrodelnih društev.

Profesor Lagoda je ljubil svojo soprogo in dobro mu je dejalo, da jo tako čislajo in spoštujejo, ko bi jej le njeni vsestranski opravki ne jemali toliko časa!

Gospa Lagodova je imela doma tri male otroke, a gospod profesor je opazil, da jih soproga zaradi skrbi za tuje otroke včasih zanemarija, da niso odgojevani, kakor bi moralo biti, da so celó več-

krat umazani. Mnogokrat se je tudi prigodilo, da gospa profesorjeva zaradi mnovega dela in skrbi v raznih društvih ni imela časa pogledati v kuhinjo, in da je kuhalnico popolnem prepustila služkinji. Gospod profesor je navadno malo govoril med obedom ter se izgovarjal, da ima pokažen želodec in mu jed ne diši. A to je bil le prazen izgovor, v istini mu ni dišalo, ker je bil obed neslasten.

K vsemu temu se je zadnji čas pridružila še jedna nadloga, kar je bila gospa profesorjeva, kakor je dokazovala svojemu možu, „dolžna družbi“. Med odličnimi damami se je namreč razširila lepa navada, da so se po vrsti vabile na južino ter tako utrjevale vzajemnost za zaupljivejše delovanje. Pri takovih prilikah je pač vsaka skušala ostale prekositi in ni bilo konca priprav, prirejevanj in kupovanja sladčic. Gospa Lagodova je tudi v tem oziru hotela biti prva, skoravno denarne razmere njenega moža tega niso dopuščale.

Ubogi in dobri Lagoda je trpel, dokler je mogel; ko pa je njegova lepa žena zopet nekoč povabila gospe na „časičo kave“ ter hotela od moža denarja za sladčice, ohrabil se je dobri možiček ter rekel:

„Milo dete, dovolj! Jaz se le čudim, da se društvenim dolžnostim popolnoma, da, preveč žrt-

vuješ. To te utruja, a mi doma si moramo pritrgovati —“

Začudeno pogleda Lagodova svojega moža:

„Kako naj to razumim, moj dragi? Ali morda hočeš, da se za nobeno stvar ne zanimam, da tičim doma in pustim, da v naši družbi vlada le Tvrđinova? Zakaj naj sem neuljudna ter odrečem, ako me vabijo?“

„Nikakor ne, dete moje! Veseli me, ker priznavajo tvojo duševno nadmoč in te povsodi stavijo na čelo — ko bi le naše družinsko življenje ne trpelo!“

„Oho, gospod soprog, kaj čujem?! Prosim, na kak način trpi naša domačnost? Kje in kedaj sem kaj zamudila?“

„Doslej še ne, a bojim se, če pojde tako dalje, da —“

„Ne boj se tega, prosim. Poznam svoje dolžnosti in nimaš nobenega povoda, da bi se pritoževal. Ali so ti morda zoperne moje prijateljice, katere sem za danes povabila?“

„To ravno ne, a bojim se, da niso tako zveste in odkritosrčne prijateljice, kakor misliš.“

„Prosim te, Karol, ne žali!“ reče Lagodova v resni nevolji. „Čast svojih prijateljic moram braniti tudi proti svojemu možu.“

bilo krivo, da obroč ni mogel povse vspešno delovati, zlasti v narodnem vprašanju.

Ko so bili levičarji spravili jezikovno vprašanje na dnevni red, je desnica imela dovolj veliko večino, da bi bila stvar rešila v zmislu narodne enakopravnosti, ali baš zaradi pomislikov, ki so jih imeli proti temu, da bi se to vprašanje reševalo v državnem zboru, je vse to vprašanje padlo v vodo. Sicer je pa železen obroč le tako dolgo mogel ostati, dokler je državnopravno vprašanje ostalo samo v stanju akademičnih razprav.

Ko so pa Mladočehi začeli bolj naglašati državnopravno stališče je pa prišlo do razkola. Popolnoma jednaka osoda preti tudi novi zvezi, kadar bode hotel preiti od besed do dejanj. Zato nas „Narod“ ni prav nič prepričal o možnosti svojega kluba.

Sicer pa obžalujemo, da se kaže, da res marsikje prav ne umejo važnosti sedanjega trenutka. Izmed vseh političnih vprašanj je sedaj najvažnejša volilna reforma in s stališča volilne reforme je delati naša slovenska politika. Naj so Slovenci v enem ali dveh klubih, narodno enakopravnost, se poprej ne izvede, da se korenito premene naše parlamentarne razmere s primerno volilno reformo. Vprašanje volilne reforme je sedaj najvažnejše vprašanje v Avstriji. Tako važnega vprašanja ni bilo, od kar se je vpeljal duvalizem. Če se to vprašanje za nas neugodno reši, potem bodo vsa naša prizadevanja zaman. Priti utegnemo v podobni položaj, kakor so Slovani na Ogerskem. Zato je pa treba gledati, da kolikor je mogoče storimo, da se volilna reforma za nas neugodno ne izvrši. Na preosnovo volilnega reda pa bomo mogli bolj vplivati, če smo v Hohenwartovem klubu, nego če smo osamljeni in razbiti. Glejmo, da se ne bode o nas moglo reči: Ein grosses Moment fand ein kleines Geschlecht“.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. decembra.

Dopolnilne volitve v Pragi. Dne 28. m. vršile so se štiri ožje volitve v praški mestni zastop. Izid je bil za Staročeha jako neugoden. Vse štiri mandate dobili so Mladočehi. Nemci se volitev niso udeležili. To se ne dá več tajiti, da Mladočehi pridobivajo zaupanje v Pragi. Mislilo se je, da jim bode škodovalo izjemno stanje, ali prišlo je drugače. Prebivalstvo ima še večje zaupanje v nje, ker so nekaki mučeniki, če tudi le bolj na videz. Zmaga Mladočehov baš v sedanjem času je pomenljiva, ker se je pričakovalo, da pri premenjenem položaju Staročehi bolj stopijo v javno življenje. Ker se pa tako kaže, da prebivalstvo do njih nima zaupanja, njih beseda v političnih stvareh ne bode imela dosti veljave. Vspehi Mladočehov v Pragi pa bodo vplivali daleč čez meje češke kraljevine. Na Moravskem bodo tudi Mladočehi prevzetnejši postali in bodo še manj marali, vzajemno postopati s Staročehi ter zahtevali, da se jim izroči vse politično vodstvo. Staročeska stranka je pa tudi premalo delavna, le gleda in pusti, da jej Mladočehi spodkopujejo tla. Dosti upanja ni več, da bi se staročeska

stranka še kdaj opomogla. Razmere se na Češkem tako dolgo ne zboljšajo, da se osnuje kaka odločna katoliška stranka. Taká stranka se že začinja. Na Moravskem je že precej razvita, na Češkem se pa vidijo še le prvi pojavi.

Čudna koalicija. Neki nemški list, ki je pa bil v precej tesni zvezi s prejšnjo vlado, ali še ni dobil dozdeva od sedanje vlade ničesa v svoje jasli, prorokuje, da se koalicija ne bode dolgo obdržala, in to pa zaradi tega, ker se je narod češki popolnoma v stran potisnil. Po mnenju tega lista je v Avstriji le mogoče vladanje, če se združijo naprednejši narodi proti v napredku zaostalim. Ta list prav naravnost ne pové, katere narode šteje za napredne, ali vendar bi se dalo sklepati, da ta list priporoča koalicijo mej Nemci, Poljaki, Italijani in Čehi proti Slovincem, Hrvatom, Rusinom in Rumunom. Mi ne vemo, od kod je dunajski časnikar pobral to čudno misel. Nemcem in Poljakom bi morda kaj tacega ugajalo, ali Čehi, mislimo, da bi za take stvari ne podali roke Nemcem, ker vedó, da bi okrepjeno nemštvo jim postalo nevarno. Vidi se, kako neki ljudje vedno premišlujejo, kako bi potujčili vsaj nekaj Slovanov, ako že ne morejo vseh.

Slovanska koalicija. Z osnovo slovanske koalicije ne gre posebno hitro in mogoče je celó, da se vsa stvar naposled še razbije. Moravski Čehi in Hrvatje še nikakor nimajo posebnega veselja, se popolnoma udati vodstvu Mladočehov. Moravci in Jugoslovani nikakor niso za opozicijo za vsako ceno, kakor Mladočehi, temveč hočejo v nekaterih stvareh celó podpirati vlado, kar je pač le prav. Mladočehi tudi nimajo dosti sposobnih politikov za vodje velikim strankam. Samo dar govornišva še ne zadoštuje za dobrega političnega vodjo.

Konference ogerskih škofov začele so se véteraj ob 10. uri v Budimpešti. Pri teh konferencah, ki bodo trajale več dnij, se bodo pred vsem posvetovali o vladnih cerkvenih predlogah. Pojasnili se bodo povodi, iz katerih je dovolil vladar, da se je predloga o civilnem zakonu predložila zbornici. Sklepalo se bode, kako stališče da zavzemo škofje proti vladni cerkveni politiki sploh in posamičnim predlogom posebe. Najglobokeje v življenje seza vladna predloga o civilnem zakonu in je v verskem oziru najnevarnejša, zato bode pa gotovo ta predloga glavni predmet škofovskih posvetovanj. Pri prvi konferenci se je baje prečitelo že pismo rimske kurije do ogerskih škofov o tem ne malo važnem vprašanju. Sklepi teh konferenc bodo vodilo ogerskim katolikom za njih daljše postopanje. Škofje pa se bodo posvetovali tudi o ukazih ogerskega učnega ministerstva, s katerimi se priganja, da bi se na katoliški teološki fakulteti budimpeštanskega vseučilišča predavalo v madjarščini, da bi tako bilo vseučilišče popolnoma mažarsko. Vidi se torej, da se ogerska vlada že povsod vtika, ker že hoče kar ukazovati, kako naj se podučuje bogoslovje. Cerkev, kateri sedaj prikrajšujejo pravice, naj bi pa še pospeševala mažarski šovinizem.

Bolgarsko sebranje. Bolgarska opozicija se ne upa naravnost nastopiti proti Stambolovu, ker

ve, da bi s tem le zgubila zaupanje pri narodu. Zato pa le po strani skuša mu katero priložiti, ali navadno se jej ne posreči. Posebno bolgarska opozicija jezi, da je bolgarski ministerski predsednik, dal v gotove kraje internirati nekatere osebe, o katerih je imel dovolj povoda misliti, da skušajo napraviti kak nered v prid vnanjim nasprotnikom Bolgarije. Opozicionalec Pešev je zaradi tega interpeloval vlado. V interpelaciji je zagotavljal, da ni nasprotnik ministra Stambolova, da ga jako čišla, ker je on največ pripomogel, da je dežela prestala težke krize. Poraba izgreduh sredstev je bila opravičena, dokler so bile razmere težavnejše, ali sedaj so pa razmere se vredile in tako sredstva, kakor je interveniranje, niso več na mestu in on želi, da se odpravijo. Ministerski predsednik je pa odgovoril, da bode on policijski zakon rabil tako dolgo proti politično sumljivim osebam, dokler je on minister. On nima le dolžnosti gledati, da se rušilci miru kaznujejo, temveč mu je tudi gledati, da se sploh rušenje miru prepreči. Nikakor se ne sme pustiti, da bi se sovražnik gojil v deželi. Sebranje je ministerskega predsednika govor vzelo na znanje z vsemu glasovi proti dvema. S tem je končana po večjem borba opozicije proti vladi v sebranju.

Ministerska kriza na Francoskem še ni končana. Novi ministerski predsednik bode Spuller. Ta mož je leta 1835 rojen v Dijonu. On je sicer jurist, ali vendar se največ peča s časnikarstvom. Po političnem prepričanju je zmeren republikanec in je bil najboljši prijatelj Gambette. Minister je že bil dvakrat, prvi pot minister nauka drugi pot pa minister vnanjih stvari. Ker je zadnja leta bil večkrat poročevalec odseka za vnanje stvari, je v vseh vnanjih vprašanjih temeljito poučen in zatorej najbrž prevzame ministerstvo vnanjih stvari. Radikalcem Spuller ne bode prav po volji, ker je on vedno ugovarjal ločitvi cerkve od države in odpravi francoskega zastopstva pri Vatikanu, kar so že tolikokrat zahtevali radikaleci. Katoliki se njegove vlade nimajo posebno veseliti, bati pa tudi ne, ker bode Spuller pač jeden najboljših ministerskih predsednikov, kakoršni bi bili mogoči v sedanjih razmerah.

Preganjanje katolikov v Rusiji. Ruska vlada je ukazala zapreti katoliško cerkev v Krošah, 50 vrst od pruske meje. Ko je zvedelo prebivalstvo, kaj se namerava, se je dan in noč v velikem številu zbiralo v cerkvi. Neko noč so vojaki obkolili cerkev in z orožjem ljudi spodili iz nje, pri čemer so 20 ljudij ubili, nad 100 hudo ranili. Več ljudij je utonilo, ker so bežali pred kozaki v bližnjo reko. Nekaj sto so jih zaprli zaradi upora in pridejo pred vojaško sodišče.

Cerkveni letopis.

Provincijalni cerkveni zbor.

Državni proticerkveni duh je preprečil, da se niso spolnovale vse določbe cerkvenega zbora tridentskega. Zlasti sinode in provincijalni cerkveni zbori so se le malo kje oživel. Zato dobro dene katoličanu, če čuje o kakem takem pojavu cerkvenega življenja. Pred 14 dnevi, poročajo španjski listi, se je sešel provincijalni cerkveni zbor v Sevilji in jako veličastno vršil. Mnogo koristnega se je sklenilo. Vsa provincija se je pri ti priliki posvetila presv. Srcu Jezusovemu.

Domoljubje duhovniško.

Ob žalostni priliki, ki je zadela nedavno Španijo, da se mora bojevati proti Kabilom, so se posebno skazali španjski „brezdomovinci“. Republikanski in brezverski list „El Liberal“ piše tako-le o njih: „Pri tem tekmovanju i požrtvovalnosti je pokazalo španjsko duhovništvo veličasten prizor. — Mej prvimi darovi je bil dar kardinala Monescilla, ki je položil na oltar domovine svoj denar, svoje molitve, svoje vedno mlado navdušenje, svoje domoljubja polno vero. — Nadaljevali so taka darila vsi cerkveni knezi in vse duhovstvo, žrtvujoč novce, tešeč vojake — vsi za vse. Za bolnišnice, za pomoč ekspediciji, za oboroženje vojakov, za mrtve so pokazali španjski duhovniki brezkončno domoljubje, skrb brez primere, občeudovalno ljubezen. — Oglej si jeden primer njihovih vzvišenih čuvstev! Vse aragonsko duhovstvo je darovalo veliko svoto in se je h krati zavezalo, da si odtrga od svoje mesečne plače stalno svoto za narodne potrebe. — Naše priznanje velja španjskemu duhovništvu, ki je tako plemenito, tako požrtvovalno, tako junaško, ki nam je pokazalo, kako mogočno je njegovo domoljubje in

„Kaj pa, ko bi ti jaz dokazal, kar sem rekel?“ posmehne se Lagoda.

„Dokazal? A kako?“

„Glej, še danes ti to dokažem.“

„Potem seveda bi — — toda ti mi tega ne moreš dokazati!“

„Hočemo videti. A če ti dokažem, ali jih bodeš še vabila?“

„Za ves svet ne!“

„Potem je danes pri nas zadnji gospejni shod“, reče profesor zadovoljno.

Profesor Lagoda odide v šolo ter je tako dobre volje, da se dijaki čudijo, čeravno so poznali njegovo prijaznost. A gospa njegova je bila celo dopoldne nemirna. Da jo je soprog grajal, četudi jako nežno, to jo je zelo bolelo in razmišljala je, zakaj njen mož sumniči njene prijateljice, da jej niso odkritosrčne, in kako jej more dokazati to neodkritosrčnost? Vsled svoje razburjenosti ni pospravila in posnažila v sobi, kakor sicer, pač pa je pripravila ta dan okusnejši obed, da bi „gospod soprog“ ne imel zopet povoda biti nezadovoljen.

Profesor Lagoda je obedoval z nenavadno slastjo ter ni mogel prehaliti svoje gospe. Vse je hvalil kot izborno; juho, omako in močnato jed. Vendar

gospe ta hvala ni posebno veselila, vsaj ne tako, kakor bi se bilo sicer zgodilo.

Ko je profesor po obedu zopet odhajal v šolo, poljubil je otroke ter jim obljubil, da jim hoče nekaj prinesiti; a sezajoč ženski v roko, reče z nasmehom:

„Z Bogom ženka, le čedno se napravi, da se svojim prijateljicam prav prikupiš. — Ob kateri uri pa pridejo?“

„Ob četrti. Ali povej, dragi, kako me hočeš prepričati?“ vpraša gospa ter ga dobrikaje še objame okolu vratu.

„To je moja tajnost, dragica“, nasmeje se Lagoda.

„Ti me ne prepričaj!“

„Prav gotovo te prepričam!“

„Ali kako?“

„Ne bodi tako radovedna! Ko bi bila še deklita, rekel bi ti, da radovednost ni lepa.“

„Pa obdrži za-se svojo tajnost, ti grdi človek! Mi je vse jedno, pa sam vedi!“ reče gospa ter se obrne od njega. „Na mi na tem, da veš!“

„Ne drži se vendar tako, to se ti ne podá“, zasmeje se profesor glasno ter odide.

(Dalje sledi.)

njegova ljubezen". — Mimogredé omenjamo, da je katoliško duhovništvo v vseh deželah o prilikah splošne potrebe, pokazalo vse prej našte lastnosti. Zato pa duhovništva ne more žaliti, če je strastveni prihajači pitajo z „brezdomovinci“. Ljudstvo pre-dobro ve, kaj mu je duhovnik, da bi mu mogel kak kričoč izruvati v stalnih tradicijah utemeljeno hvaležnost do duhovnikov in če bi bil tak kričoč tudi — dr. Nevesekdo.

Umetnost.

Društvo za krščansko umetnost.

Dne 30. novembra zbralo se je na povabilo preč. g. stolnega župnika in kanonika Jan. Flis-a nad 30 prijateljev krščanske umetnosti v prostorih Katoliške družbe. Navzoči so bili večinoma iz Ljubljane, nekaj prihitelo jih je k shodu tudi iz oddaljenih krajev, n. pr. dekan Vesel iz Trnovega, Vurnik iz Radolice, S. Ogrin z Vrhnike, M. Sitar iz St. Jurja, P. Bohinjec iz Trnja. Iz Gorice so poslali pismeno potrdilo in spodbudo. Za predsednika shodu z vzklikom izvoljeni stolni kanonik Janez Flis pozdravi navzoče ter izrazi svoje veselje, da se jih je toliko odzvalo povabilu. V svojem govoru povdarja, kak lep, svet namen da ima krščanska umetnost, kako plemenito delo da je torej, gojiti in pospeševati tako lepo umetnost po društvi, služeh in lepi umetnosti. Noče pa tudi zakrivati, da je ta namen izvrševati zelo težavno delo in da treba obilno zvedenih in delavnih strokovnjakov, ako hočemo, da se tako društvo ne bo le osnevalo, marveč da bo tudi krepko in uspešno delovalo. Zato pa je namen sedanjemu prijateljskemu posvetovanju, določiti, ali naj se osnuje tudi pri nas društvo za krščansko umetnost, in če se to sklene, razgovoriti se, kako naj se najprimernejše vravnajo društvena pravila.

Navzoči so se soglasno izrekli za to, da je tako društvo potrebno ter da naj se zato čim preje tem bolje osnuje.

Na to je prebral načelnik načrt pravil, pri katerih se je vršil živahen razgovor, katerega so se udeleževali gg. Zamejec, Jos. Smrekar, Tomo Zupan, P. Hugolin Sattner, J. Vesel, dr. Lampe, dr. Janežič, dr. Krek, Koblar, Vurnik, Kalan, Tratnik. Gledé teh razgovorov nam je splošno omeniti, da je prevladovala misel, naj se osnuje v smislu resolucije prvega slov. katol. shoda za vse slov. pokrajine, in sicer tako, da bo vsaka škofija imela za društvo svojega posebnega referenta.

Naročilo se je v ta namen osnovalnemu odboru, naj se obrne do prečastitih škofijskih ordinarijotov v Gorico, Trst, Maribor in Celovec, da poizvó v tem oziru njih mnenje. — Ako bi se odgovori glasili ugodno, osnovala se bodo društvena pravila za vse slovenske pokrajine, ako ne, sestavilo bi se društvo samo za ljubljansko škofijo.

Gledé namena novega društva poudarjalo se je, naj bi društvo gojilo smisel za krščansko umetnost po spisih in s predavanji; misliti bi bilo dobro tudi na kako šolo, skrbeti bi bilo za vzgojo in vsestransko podporo za umetnost nadarjenih rojakov.

Vse to se je v uvaževanje izročilo osnovalnemu odboru najstih mož, ki so bili izvoljeni na tem shodu. Nadejati se je, da osnovalni odbor urno in krepko vzame v roke prepotrebno delo ter izvedevši mnenje izvenkranjskih rojakov sestavi pravila, ki se bodo natisnila in po časniku objavila v ta namen, da vsakdo lahko izrazi o nasnovanih pravilih svoje mnenje. Potem še le se bode osnovalni odbor posvetoval o končni redakciji ter tako sestavljena pravila izročil oblastu v potrdilo. Ko bodo pravila potrjena, skliče se prvi občni zbor, s katerim društvo prične svoje delovanje.

Kdor se zanima za društvo, prijavi naj blagovoljno svoj pristop prečast. gosp. kanoniku Jan. Flis-u v Ljubljani.

Bog blagoslovljaj trud za snovanje Slovencem prepotrebne društva za krščansko umetnost!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. decembra.

(Skozi Ljubljano) peljala se je cesarica danes zjutraj. Vlak je došel ob 4. uri 55 minut na kolo-dvor; ustavil se je pet minut na ljubljanskem kolodvoru, potem pa nadaljeval pot v Miramare.

(Osebnosti.) Predvčeraj, 29. nov. se je pripeljal v Haasberg pri Planini visokorodni gospod

dež. predsednik baron Hein z gospó soprogo, obiskat svetlega kneza Huga Windischgrätza. Ostal je v gradu pri svečanem obedu, h kateremu je bil povabljen tudi g. okr. glavar postojnski marquis Gozani z gospo in domači župnik planinski. — g. deželnemu predsedniku je zelo dopadla prijazna planinska dolina in obljubil je, večkrat priti v ta kraj, zlasti k velikim krakadam na srne v knežjih gozdeh.

(Izpred porotnega sodišča.) Včeraj je stal pred porotnim sodiščem 32letni Franc Peteani, dninar iz Ljubljane. On je v noči od 11. do 12. junija t. l. pri št. peterskem mostu napadel nekega Ignacija Valentina, s katerim sta poprej skupaj pila, ter mu siloma vzel denarnico s 4 gld. 50 kr. S tem plenom je šel od napedenega, a se je kmalu vrnil ter mu vzel še uro. Nato ga je zgrabil in vlekel na most ter je hotel Valentina vreči čez most v Ljubljano. K sreči so prihiteli Valentinu na pomoč in Peteani, ki je začul, da so ljudje blizu, je zbežal. Potikal se je pozneje po Štajerskem, kjer je imel precej denarja (400—500 gld.); tam so ga orožniki vjeli z največjo silo vklenili in sodišču izročili. — Obsojen je na 15 let hude ječe s postom vsak mesec enkrat in s temnico vsako leto 12. junija.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca novembra vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 465 strank gld. 182.683.84, vzdignilo pa 375 strank gld. 217.088.74.

(Uredniško vodstvo „Slov. Naroda“) odložil je včeraj dr. K. Triller, prevzel je pa vodstvo dr. Ivan Tavčar.

(Javen shod) napravi „Slovensko društvo“ v Ljubljani v nedeljo 3. dec. ob 1/2 11 uri dopoldne pri Maliču. Na dnevnem redu je razgovor in sklepanje o političnem položaju in nameravani volilni reformi.

(Iz Žužembrega.) dne 29. novembra: Včeraj je bila pri nas županova volitev, ker je dosedanji župan žužembreške občine, ki je uradoval v tri ure oddaljenih Hinjah, odstopil. Voljen je bil g. Janez Kadunc, posestnik žužembreški, skoraj z vsemi glasovi. Tako smo dobili županstvo zopet nazaj in upati je, da ne pride več zlepa do tega, da bi hodili po živinski liste tri ure daleč, ali pa celo, kar se je nekaj časa zahtevalo od županstva v Hinjah, da bi tudi živino tje morali pripeljati, da bi župan najprej živino videl in še le na to naredil živinski list! To so dobrote velikih, po več farah raztezajočih se občin, kakoršna je naša, ki obsega dvetretinji fare žužembreške, vso hinjsko in šmiheljsko in se razteza v daljavo kake štiri ure in v širjavo blizu dve uri! Ubogi ljudje v oddaljenih vaseh, če imajo večkrat pri županstvu opraviti! Najboljše bi bilo za ljudi, ko bi se županija razdelila po farah, ali vsaj, da bi se mesto ene napravile dve, in sicer v Žužembregu, h kateri bi pripadala še vsa fara šmiheljska in pa v Hinjah. Koliko manj potov bi imeli ljudje in koliko manj stroškov! Sploh za hribovite in raztresene kraje, kakor je veliki del Dolenjske, velike občine niso in zato bomo hvaležni možem, ki so pred nekaj leti zabranili splošno ustanovo velikih občin po naši deželi. Ni vse za vse! Omenil sem, da se je vršila volitev županova precej soglasno. Sploh je pa zadnje čase postalo pri nas v Žužembregu bolj mirno. Nekaj znanih liberalnih kričočev je odšlo drugam, nekaj jih je pa smrt pobrala, nekaj jih je pobegnilo iz gotovih vzrokov v Ameriko. Upamo, da se nam ohrani in vedno bolj utrjuje lep mir.

(Potrjena obsodba.) Pravda prof. Babscha proti vredniku „Soča“ je končana. Pred porotniki obsojen, podal je vrednik priziv proti obsodbi, v katerem je utemeljeval ničnost svoje obsodbe z resnico, da so ga sodili ljudje, ki ne umejo slovenščine. Dne 25. novembra bila je obravnava na Dunaju pred kasacijskim sodiščem. Vrednik in zagovornik dr. Laginja bila sta navzoča. Dr. Kopp, zagovornik prof. Babscha, je dokazoval, da zakon ne tirja od porotnikov znanja jezika zatoženčevega. Na tej podlagi je sodišče potrdilo obsodbo.

(Vmeščenje novega župnika.) Od Sv. Lucije: Dne 21. novembra došel je k nam novoimenovani župnik preč. gosp. Josip Fabjan, koji je že poprej mnogo let služboval tukaj kot kapelan. O veličastnem vspjevemu pač ni treba navajati mnogo podatkov, ker se slavnosti vrše bistveno skoraj povsod jednako. Povsod so plapolale in vihrale krasne zastave, mej kojimi se je odlikovala vaška trobojnica. Na pristojnem kraju stal je ličen slavalok z napisom: „Dobro došli!“ Ko se je zmračilo, označil

je trikratni strel topičev z visokega opazovališča, bližajoči se prihod in takoj je bila vsa vas razsvetljena ter se sešlo mnogo ljudstva, ki je spremljalo župnika v cerkev, kjer je po adoraciji imel gospod župnik kratek jednat in pomenljiv pozdravni nagovor, potem pa je dal blagoslov z Najsvetejšim. Vmeščenje se je vršilo dne 26. novembra v navzočnosti vladnega komisarja pl. Polley-a in knezoškofijskega pooblaščenca preč. g. Krageljna, dekana tolminskega. Po kratkem in temeljitom nagovoru vršil je g. dekan tolminski cerkveni obred, župnik pa zahvalivši se Najvišjemu daroval je sv. mašo. — Obilno blagoslova božjega! Na mnoga leta!

(Smešno maščevanje — ka-li?) Nekde nam piše iz Trsta: Gospod urednik! Po naključju prišel sem v neko kavarno v Trstu, in kot Slovenec, hotel sem čitati slovenske časopise. Naprosivši postreznika po istim, prinesel mi jih je in mej ostalimi tudi „Slovenca“, kateri pa je bil na mojo veliko nejevoljo čez naslov potrigan. Povprašal sem bližnjega gosta, kaj da pomeni to, do je „Slovenec“ potrigan, ostali slov. časopisi pa ne. Odgovor sem dobil v tem, da je to že večkrat zapazil, kako nekakšna sekta, ki zahaja v to kavarno, izvršuje to častno za njo delo. — Imam svoje prepričanje — spoštujem pa ptuje — radi tega obžalujem, da se more kedo v strasti tako spozabiti in se nad koščekom papirja maščevati in sicer mogoče le zaradi tega, ker ne podpira iste sape, katero si misli dihati kot edino zveličujočo takšen duhom siromašni člen sekte. Nizko, zelo nizko smo padli!

(Nekaj novega.) V Mitrovici v Slavoniji so razkolni Srbi kar besni na Hrvate. Sicer je to povsod, vendar pa se to sovraštvo tam, koder so razkolniki v manjšini, ne kaže tako hudo; Srb se poleg drugih lastnosti diči tudi s strahopetnostjo. V Mitrovici imajo Srbi zase dva lista, jeden nemški, drugi v svojem narečju. Oba se pečata po največ s tem, kako bi najgrje in najtemeljiteje psovala sveto katoliško vero in katoliško duhovstvo. Vladiko Strossmayerja imenujejo na pr. v svojem nemškem lističu „Grossmagul“, duhovnike pa: „bajazzi“, ver-rückte Pfaffen“, heulende Derwische“, „Köter“, „Kerle“, „Hetzkapläne“. Srbi s svojo narodno cerk-vijo in svojim narodnim šovinizmom dokazujejo tudi v Mitrovici splošno resničo, da katoliškega duhovnika sovraži vse, kar narodnosti ne stavi na verski temelj. Zanimivo je tudi, da je „Hrv. Branik“, ki je ustanovljen v obrambo katoliških Hrvatov, skoraj vsak drugi pot zaplenjen; srbskim zabav-ljačem se ne zgodi ničesar.

(Prva brzjojavka.) Nedavno se je ustanovila kabeljska zveza mej azorskimi otoki in Evropo. Prva brzjojavka se je odposlala sv. očetu. Brzjojavili so duhovniki katoliški v imenu ljudstva proseč blagoslova, ki se jim je tudi podelil.

(Nova maša.) Knez Ferdinand Croy, član stare in slavne plemiške rodbine, je nedavno daroval novo mašo v Raaulxu v Belgiji. Preje je bil vojak; svoje študije je dovršil v rimskem kolegiju.

(Zlikovstvo ali — maščevanje?) Poroča se nam: Včeraj na večer onesnažila je v Trnovskem predmestju neka ženska troje sosednih hiš z neko barvo. K sreči prišli so jej na sled, in zdaj jej bodo primerno ohladili nemirno kri.

(O židih.) General Macias, načelnik v Melili na Španjskem, je izgnal vse žide iz tega mesta zato, ker so se jim dokazale poleg navadnih goljufij tudi še druge grde pregrehe. Kaj bo iz tega? Ali se imajo zopet vrniti stari časi? „Kaj neki porekó“, vprašuje „Semana catolica“, „liberalni ekonomisti, ki trdó, da je Španija zaostala zaradi tega, ker so njeni vladarji izgnali žide in mavre.“ Nam se zdi, da v našem času pri nas v enakem slučaju gotovo jeli trditi naši „svetovni“ listi in njihovi parlamentarni hlapci, da pride celo cesarstvo na boben. A vendar bi morda ne bilo tako hudo, ali ka-li?

(Poljaki o izstopu naših poslancev iz Hohenwartovega kluba.) „Przeglad“-u se piše z Dunaja mej drugim: „Očividno sama misel stvorjenja koalicije manjšine nima nobenega pomena, ker taka koalicija ne more izpeljati nič izdatnega, in do vstrajnega protestovanja se na zadnje ni treba ločiti v koalicijo. Vendar v tej stvari igrajo drugi faktori vlogo. Kontrakolicija slovanska mora imeti demonstrativni značaj in je patronizovana od Rusije, kateri je do tega, da pokaže, da so vsi Slovani proti Poljakom.“

(Na južnem kolodvoru ljubljanskem) razširili so se zadnji čas zaradi rastočega prometa nekateri uradni prostori, deloma pa premestili ali z nova ustanovili. Tako je poštni urad na tem kolodvoru se povečal, zajedno se razširili prostori za oddajo in vsprejem prtljage in podobnega blaga. Primerno razširil se je na tem, kakor tudi na državnem kolodvoru prostor za tir, določila in dozidala stanovanja za službeno osebje (sprevodnike i. dr.). Sploh se je po otvoritvi dolenskih železnic ljubljansko-kočevske proge na teh kolodvorih vse in za vse slučaje potrebno ukrenilo, česar je potrebno pri novih prometnih razmerah železniških.

Društva.

(Konservativno obrtno društvo v Ljubljani.) Vabilo na društveni shod, kateri bo v nedeljo, 3. decembra t. l., zvečer ob 5. uri v prostorih doma „katoliških rokodelskih pomočnikov“ (Poljske ulice šte. 10). — Vspored: 1. Ogovor predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Trgovske in obrtniške zbornice. 4. O ustanovitvi društvenega založništva. 5. Razni nasveti; vsprejemanje udov. — Delujoč v to, da bi se društvo krepko razvilo, postalo ugledno, da bi v bodoče bilo vpoštovati ž njim i v javnosti, vabi cenjene člane in prijatelje društva in se nadeja obilne udeležbe ODBOR.

(Mokronoško bralno društvo) ima svoj letni občni zbor dne 14. decembra t. l. ob 6. uri zvečer v gostilni „pri lipi“ v Mokronogu s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo knjižničarja. 5. Volitev računskih preglednikov. 6. Volitev novega odbora. 7. Shodni predlogi in nasveti. ODBOR.

Telegrami.

Dunaj, 30. novembra. Cesar je vsprejel princa Henrika Battenberskega v zasebni avdijenci.

Dunaj, 30. novembra. Cesarica je odpotovala v Miramar, odkoder pojde na večmesečno pomorsko potovanje.

Dunaj, 1. decembra. V zbornici poslancev začela se je podrobna debata o deželnoobrambovski predlogi. Pri § 1. je predlagal Klaić, da se izključita okrožji Kotor in Dobrovnik. Franc Coronini je zagovarjal vladno predlogo, ki ni posledica trodržavne zveze, ker tudi pri drugi kombinaciji ni razoroženje mogoče. On je za razširjenje volilne pravice, katero namerava vlada. Fürnkranz govori proti predlogi.

Trst, 1. decembra. Cesarica je semkaj prišla.

Na prodaj je 90 om. visok **križev pot** z 11čnim okvirom vred. popolno izdelan, za nizko ceno 65 goldinarjev.

FR. TOMAN, podobar in pozlatar, 582 6-2 v Ljubljani, sv. Petra cesta šte. 4.

Žrebanje že v sredo! **Inomostske srečke à 50 kr.** Žrebanje že v sredo!

Glavni dobitek **50.000 goldinarjev.** (58 19-16)

Srečke à 50 kr. priporoča **J. C. MAYER.**

Berolin, 30. novembra. Državni zbor je izročil glavne dele budgeta budgetni komisiji, ko je poprej državni kancelar dolgo govoril proti protisemitizmu in socijalizmu.

Pariz, 1. decembra. Spuller je zadel na težave pri sestavi vlade. Zato je Casimir Perrier prevzel sestavo nove vlade in prevzel sam vnanje stvari, Raynal bode minister notranjih stvari, Burdeau minister financ in Spuller minister pravosodja.

Pariz, 1. decembra. Kakor se zagotavlja, Casimir Perrier sestavi še danes novo vlado. V novem ministerstvu bodo Raynal, Burdeau, Spuller, Dubost, general Mercier, Laffou, Loubet, Kerjegu, Delcasse, Jounart.

Pariz, 1. decembra. Državni pravdnik orleanski razpošilja listom notico, v kateri poroča, da se iz poročil orleanskih upravnih oblastev more sklepati, da sta se pošiljati na nemškega cesarja in Caprivija oddali v Orleansu na pošto.

Montevideo, 1. decembra. Tukaj se širi neverjetna govorica, da je Peixoto umorjen.

Želodec ohrani se zdr v z rabo premovane tinkture za želodec. Naročila sprejema **lekarna Piccolijeva v Ljubljani.** 1 steklenica velja 10 kr. 584 1 10-1

50.000 goldinarjev je glavni dobitek velike inomoške 50krajcarske loterije. Častite čitatelje opozarjamo, da je žrebanje nepreklicno **6. dec. 1893.**

Umrli so:
V bolnišnici:
27. novembra. Primož Tomšič, gostac, 73 let, kron. katar v črevesu.

Tuji.
29. novembra.
Pri **Maliču:** Merizzi, major; Cavar, ravnatelj gledišča; Strohmer, Löwenstein, potovalca; Schacherl, Hochmer, Hezl, trgovci, z Dunaja. — Fürsattel iz Norimberke. — Goldschmidt iz Siska. — Kapper iz Šmihova. — J. Zitz, poročnik, iz Gorice. — Pezenel iz Bistrice. — Kaučič, Simon iz Trsta. — Klemenž iz Gradea.
Pri **Nona:** Viljem pl. Stanger, fml., iz Celovca. — Kleiner, Weiss, trgovca, z Dunaja. — Aufmuth, trgovec, iz Gradea. — Fiedler, trgovec, iz Berolina. — Rabas s soprogo z Višnje Gore. — Schmidinger iz Kamnika. — Müller iz Hamburga. — Pachleitner iz Linca. — Pecile, Biagio iz Vidna.
Pri **bavarskem dvoru:** Sedlar, Mejač, vinotrčca, iz Komende. — Goljevšek iz Gorice. — L. Skarb iz Pečuha. — Czissarz, potovalec, z Dunaja.
Pri **bavarskem dvoru:** Bolta, župnik, z Ledin. — Andrae, učitelj, iz Žabnice.

Vizitnice priporoča **Katol. Tiskarna.**

Za sv. Miklavža priporoča 585 2-1

svojo bogato novo **zalogo**

Alojzij Persché na Stolnem trgu poleg ro. ovža.

Dne 1. decembra.			Dne 30. novembra.			4% srečke dunajske parobrodne družbe . . . 138 gld. — kr.		
Papirna renta 5%, 16% davka	97	gld. 69 kr.	Ogerska zlata renta 4%	115	gld. 90 kr.	Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	18	90
Srebrna renta 5%, 16% davka	97	25	Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94	15	Rudolfove srečke, 10 gld.	24	—
Zlata renta 4%, davka prosta	117	75	4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	144	50	Salmove srečke, 40 gld.	70	50
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	96	50	5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	160	50	Windischgraezove srečke, 20 gld.	59	—
Akcijske avstro-ogerske banke, 600 gld.	1004	—	Državne srečke l. 1864., 100 gld.	198	50	Ljubljanske srečke	24	25
Kreditne akcije, 180 gld.	341	75	Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98	40	Akcijske anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152	25
London, 10 funtov strl.	124	55	4% kranjsko deželno posojilo	98	—	Akcijske Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2880	—	—
Napoleonondor (20 fr.)	9	95	Kreditne srečke, 100 gld.	197	—	Akcijske južne železnice, 200 gld. sr.	105	—
Cesarski cekini	5	88	St. Genois srečke, 40 gld.	68	75	Papirnih rubeljev 100	130	87 1/2
Nemških mark 100	61	27 1/2						

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjša dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnišna delniška družba „MERCUR“ Wollzeile št. 18 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.